

Bladet

Nr 3-2013

Västmanlands Spelmansförbund

Ordförande har ordet:

Hej!

Nu har åter en sommar passerat. Vi har även i år genomfört evenemanget "Folkmusik på Brunnen". Jag är mycket nöjd och tycker att det blev en lyckad helg. Konserten var mycket bra med skickliga musiker. Därefter tog dansen vid där en danspublik hade kommit för att dansa

och inne på brunnsgården pågick buskspel som även fortsatte på puben till sena natten. Skulle önska att fler kom och upplevde detta.

På söndagen drabbades stämman av några regnskurar men många spelmän trotsade ändå vädret och deltog i stämman.

En annan spelmansupplevelse den här sommaren var spelmansstämman i Gränsfors med Låt-SM. Jag och två spelkompisar fick bo i en sjöbod ute vid kusten. Vi vaknade till mäsars skrik och kunde ta ett morgondopp i havet innan vi åkte till spelmansstämman. Sjöbodsinnnehavaren gjorde egen surströmming som han fiskade upp med sin fiskebåt och sedan la in. Vi blev bjudna på en utsökt surströmmingslunch innan vi åkte hem.

Jag vill passa på och tipsa om Humlebackens kulturhus som ligger i Bälinge utanför Krylbo. Det är ett gammalt missionshus som Kerstin Sonnback har köpt. Hon arrangerar nu konserter där. Det finns en stor sal med bänkar där själva konserten är. Sedan finns det ett större rum med intilliggande kök. Under pausen kan man köpa fika med hembakt bröd. Mycket trevligt. Jag var dit och lyssnade på gruppen Väsen i somras som var en kanonkonsert.

Jag vill framföra ett stort tack till de föreningar och eldsjälur som arrangerar och genomför våra spelmansstämmor! Det kräver en hel del arbete och planering som inte alltid syns för besökaren.

Jag vill också passa på och gratulera Folke Dahlgren som blivit riksspelman på svensk säckpipa! Jätteroligt!

Ann-Britt

Stipendiat och riksspelman

Joel Bremer, spelman uppväxt i Västerås, har under sommaren tilldelats Viksta-Lasses stipendium för att han, som juryns motivering lyder, "hängivet och skickligt fört traditionen efter Viksta-Lasse vidare".

Folke Dahlgren, Västerås, tilldelades i samband med riksspelmansstämman i Österbybruk Zornmärket i silver för traditionsmedvetet och variationsrikt spel på säckpipa. Ytterligare en riksspelman i Västmanland, således.

Vi gratulerar båda på det varmaste.

Lars Englund

Läs om förbundet på:
www.vsf.u.se
och Facebook

Folke Dahlgren, riksspelman

Varmt grattis till Folke Dahlgren, nybliven riksspelman. Denna trevliga text presenterar Folke.

Vid fredagens uppspelningar, (14 juni) för Zornmärket utsåg juryn Folke Dahlgren till riksspelman på säckpipa.

Folke är ganska ensam i släkten om att spela något instrument. Hans musikaliska bakgrund är från början rock och jazz på gitarr. Men under gymnasietiden fick han reda på att det fanns en svensk säckpipa och intresset för folkmusik började så smått krypa fram. Säckpipan har följt med på rock- och jazztiden. Folkmusiken har med tiden tagit betydligt större plats, men han spelar fortfarande gitarr.

Folke har gått i musikskola i gymnasiet och vidare på Birka folkhögskola i Östersund samt Fridhems folkhögskola i Svalöv.

Första säckpipan byggdes av Alban Faust 1995 men den säckpipan som Folke spelade upp på har tillverkats av Max Persson i Norrtälje. Folke spelar främst låtar från Västmanland och egna låtar. Folkes förebild är Anders Norrude.

Folke har spelat mycket tillsammans med Emma och Josefina. "Folke Emma Josefina" släppte sin första skiva för 1,5 år sedan med låtar från Västmanland och egna låtar.

Text och bild: Ulf H Svensson 070 33 00 138
www.ewaldz.se/zorn/joomla/

Stämman i Sala, den 4 augusti

Heder och tack till Salaortens Folkdansgille och Sala Hembygds- och Fornminnesförening för att de åter arrangerat stämma för spelmän och dansare på Väsby Kungsgård. En perfekt plats för en liten stämma, där också solskenet flödade och den traditionella inmarschen från minnesstenen kunde denna gång genomföras.

En trogen publik satt bänkade hela scenprogrammet c:a 1,5 tim. Många spelade på scenen, dansarna gav sin uppvisning och så förstås allspel i början och slutet av programmet.

På gården fanns också kaffeservering, korvstånd och hantverk och sommarvärmen gjorde att många spelmän dröjde sej kvar länge för buskspel.

I den rymliga logen dansades det till hugade spelmäns musik.

Det var ett lyckat drag att flytta tillbaks stämman till Väsby och vi i Spelmansförbundet gläds åt att den lever vidare. Vi ställer gärna upp med allspelsledare även nästa år om så önskas.

Efter en trevlig eftermiddag, var alla mycket nöjda med årets stämma på kungsgården.

Per Torelli

En säckpipa bland fiolerna

Den fjärde augusti var det spelmanstämma på Hembygdsgården i Västanfors. Stämman lockade både publik och spelmän, tyvärr inte så många som förra året. Som vanligt krockade den med andra stämmor i trakten, det är svårt att mitt i vintern räkna ut ett passande datum.

Men på allspelsscenen räknade vi i alla fall ihop ett 25-tal spelmän. Fagerstaschottis och Grycksbo pollketten fick scengolvet att gunga och publikens bifall var inte att ta fel på.

På varje stämma finns plats för gruppspel och denna soliga söndag fick Kalles durspelsgång verkligen publikum med sig.

Lite andra toner bjöd Kjell Bergkvist från Dalarna på. Han kom med sin Dalasäckpipa och det var första gången fiolerna fick sällskap av en säckpipa. Givetvis bjöd han på Amazing grace och tonerna rullade lite vemodigt ut över gårdstunet. Sannerligen en annorlunda upplevelse på en spelmanstämma. Stefan Bågenfeldt plockade fram sin nyckelharpa och spelade tillsammans med spelmän från Tyskland.

Så slogs logdörren upp och spelmän tog plats för dansspelning. Trots värmen dansades både hambo och vals och det svettades rejält. Bakom en husknut hade ett gäng glada musikanter samlats och folkmusikton-

er blandade sig med trafikbruset från riksvägen. Nästa sommar kommer stämman att få en annan karaktär. Tillsammans med Hembygdsgården kommer Folkdansgillet och Spelmanlaget att bjuda in en gästspelande grupp eller spelman. Detta tillsammans med lite mat och förtäring. Än så länge är tankarna på planeringsstadiet. Vi i spelmanlaget hoppas då hitta en dag som passar både Västeråsare och Karbenningbor.

Margaretha Eriksson

Solig sommarstämma på Vallby!

Årets spelmanstämma på Vallby blev en varm och solig tillställning och vi hade nöjet att hälsa ett stort antal spelmän välkomna till stan.

Stämmans inramning var som vanligt mycket stimulerande med den sköna bebyggelsen med den sköna runt omkring oss.

Publiken var talrik och den bjöds på ett omväxlande program. Per Torelli ledde allspelet och även ljudanläggningen. Den senare uppgiften var i det närmaste omöjlig att klara men Per jobbade på oförtrutet under hela scenprogrammet och det mesta gick fram.

Spelmännen hade strömmat till från många håll. En stor grupp sörmlänningar gladda oss med sitt fina spel.

Där fanns folk från Uppland, Närke, Dalarna och ända från Medelpad hade spelmän anlämt.

En legendar i samlingen var Kurt Jinder som spelade på sin gammelharpa. En välspelande grupp från Västerås bestod av Ingela omgiven av 3 rutinerade herrar. En mindre men mycket uppskattad grupp var Torelli och Fagerberg.

Scenprogrammet tog ganska lång tid p.g.a det stora antalet grupper. Gillet bjöd på fika och sen blev det buskspel som vanligt.

Första lördagen i december ses vi på stämma igen. Till dess hälsningar från

bo.spelman.

Folkmusik på Brunnen

Också i år arrangerade Västmanlands Spelmansförbund en helg i juli månad Folkmusik på Brunnen. Lördagen bjöd på strålande sommarväder.

Några spelmän tog tillfället i akt att lära sig låtar av Jonas Åkerlund och "vår egen" nyckelharpsfantom Josefina Paulson. Båda har stor erfarenhet och har framträtt på flera kontinenter.

Ett antal vissångare fick träffa och sjunga tillsammans med Eva Tjörnebo, som är en av landets mest kända förvaltare av den folkliga vistraditionen.

Eva Tjörnebo

Tidig kväll på lördagen kunde en stor skara åhörare samlas i Sättra Brunnns kyrka för att lyssna till en omväxlande och inspirerande konsert med Viltstråk under ledning av musikläraren i Sala Nia Kuoppala, Eva Tjörnebo och Viskompaniet samt duo Jonas Åkerlund och Josefina Paulson. Konserten var mycket uppskattad.

Josefina Paulsson och Jonas Åkerlund

Låtkursen jobbar

Viltstråk i konsert

Senare på kvällen fick alla dansanta sitt lystmäte med dans till sångare och spelmän som avlöste varandra. Vissångare kunde också under ledning av Majja Neverland delta i visstugan och utbyta visor av alla de slag. Kvällen avslutades med folkmusikpub där det blev ett tryck utan dess like.

Söndagens morgon inleddes med svalare temperatur och regn. Regnet upphörde efter en stund, men värmen och solskenet uteblev. Ändå slöt ett inte så litet antal spelmän upp vid spelmansstämman på eftermiddagen och publiken, om än något fåtalig, kunde njuta av musiken som framfördes, till en början från scenen och därefter på olika platser på och intill serveringen. Spelmansförbundets styrelse vill framföra ett stort tack till alla medverkande och funktionärer. Tack också till Landstinget Västmanland, Västmanlandsmusiken, Sala kommun, Sensus studieförbund och Sättra Brunn som alla sett till att vi fått förutsättningar att genomföra evenemanget. Vi räknar med att arrangemanget återkommer sommaren 2014.

Lars Englund

Viskursens många deltagare

Eva Tjörnebo framträder med Viskompaniet

Låt-SM i Gränsfors

I slutet av juli så besökte jag Gränsfors spelmansstämma i norra Hälsingland. En vacker plats som är känd för sin yxtillverkning och det finns även ett krukmakeri. Stämman började på fredagen med scenuppträdanden. Vid midnatt klev en damkör ut på en liten holme i bäcken. De var iklädda svarta kåpor och höll i brinnande facklor. De sjöng några vackra folksånger och därefter klev de åt sidan. Bakom kören satt då två spelmän som näckens spelmän och spelade polskor i fackloras sken.

Dagen efter var det spelmansstämma med allspel och några grupper som spelade från scenen. Därefter startade Låt-SM som är en kompositionstävling. En domarpanel som bestod av Carina Normansson, Sonja Sahlsröm och Andreas Svensson hade under några veckor fått lyssna på tävlingsbidragen och därefter

valt ut 10 finalister. Dessa finalister fick nu framföra sina låter inför domare och publik. Bästa låt vann 10 000 kr. Vinnare detta år blev Eivor Kjellberg. Kvällen fortsatte sedan med buskspel till sena natten. Det pågick även spel till dans och några mindre konserter.

Innevånarna i byn hade ordnat med förtäring. Man kunde bl.a. köpa hälsingeostkaka med saftsås. Parkeringen var förlagd på en åker några 100 meter från själva spelmansstämman. För att besökare och spelmän skulle slippa gå denna sträcka så skjutsade man folk upp och ner med hjälp av traktor och vagn. Sammantaget en spelmansstämma med stor charm och oväntade inslag.

Ann-Britt Sommer

Kommentarer och mina egna upplevelser:

Angående artikel i BLADET No2 "Levande folkmusikkultur eller..."

Det är svårt att veta om alla dessa frågor kan eller ska besvaras. Hela framställningen andas besvikelse, snärjiga missförstånd och negativ inställning till hur dagens spelmän o föreningar handskas med begreppet "Folkmusik". Jag, och många med mej, känner absolut inte igen sej i beskrivningen!

Man lämnar säkert dessa frågor därhän, för att i stället hänge sej åt sin passion, sitt andningshål i livet - musiken.

Som i allt annat, är vi spelmän väldigt olika - i musiksmak, skicklighet och förutsättningar - men, vi låter spelglädjen ta över! Var och en spelar med, efter sin förmåga. Delar gärna med oss och ett vanligt uttryck är "har du hört den här?" För att vara ideell verksamhet så uträttas en hel del i våra föreningar. Det hamnar sällan i rubrikerna men betyder mycket för rörelsen.

Att ge mej in i diskussion verkar meningslöst, så att återge något av mina upplevelser, får bli en förklaring till varför vi över huvud taget engagerar oss i varandras spelande och gillar det.

Jag har spelat och sjungit i hela mitt 68-åriga liv och hela tiden rört mej mellan olika genreér. Har fått perspektiv och lärt mej uppskatta all musik och faktiskt växt, både som fritidsmusiker och människa. På 1970-talet hände mycket. Byggde min första nyckelharpa - i studiecirkel. Upptäckte värdet i den svenska spelmanstraditionen och engagerade mej på allvar i traditionellt låtspel och tillhörande "föreningsbyggen". Har sedan dess varit aktiv spelman i de mest skilda sammanhang och delat med mej av det jag

brinner för - våra svenska låtar man som ung hörde de äldre spelmännen spela. Var och en på sitt vis. Drivkraften i allt detta ligger i facinasionen hos var och en av oss som ser möjligheter. Föreningsliv och den egna utvecklingen går hand i hand. Att dela intressen med andra är viktigt i livet. Gemenskap, social tillhörighet och identitet kan inte nog poängteras och det önskar jag att även artikelförfattaren får uppleva i våra sammanhang.

Per Torelli

Folkmusikfesten Stjärnsund

Arrangörerna av Folkmusikfesten i Stjärnsund, i år 1 - 3 augusti, är fenomenala att ordna kurser, konserter och vilda buskspel, med mängder av musikanter och mängder av publik. Heldagskurs 2 augusti med Carina Normansson, och på kvällen konsert i kyrkan med WestMannaFolk. Därefter vidtog ett vildsint

WestMannaFolk, konsert Stjärnsund

spelmans-jam" i nyrenoverade caféet. Lördagen fortsatte med prova på prova påkurser, konserter och allt annat. En förebild att inspireras av.

Mats Hellstrand

Kalendarium

1. Felan Örebro 21 september: Triller, Pontus Estling, klarinett och munspel, Erik Ronström, gitarr, Shesti Johansson, fiol, Jens Linell, slagverk. www.felan.se Ett dansant folkmusikband med svängigt spel som sätter dansgolvet i gungning.

2. Folkligt Värre - Fredag 4 oktober 2013, Waldorfskolan, Regattagatan 39 i Västerås: kl 18 Visstuga med Bertil Ohlsson, Skinnskatteberg; kl 19 Dansinstruktion; kl 19 Låstuga; kl 20 spel till dans. Sedan dans till spellista - så länge spellistan räcker. OBS! Ta av ytterskorna när du kommer! FRI ENTRÉ

3. Felan Örebro, 19 oktober: Malin Foxdal.

4. Oktoberstämman, 26 oktober. Uppsala Konsert & Kongress. kl. 13-01.

5. Folkligt Värre - Fredag 1 november 2013, Waldorfskolan, Regattagatan 39 i Västerås: kl 18 Visstuga; kl 19 Dansinstruktion; kl 19 Låstuga; kl 20 spel till dans. Sedan dans till spellista - så länge spellistan räcker. OBS! Ta av ytterskorna när du kommer! FRI ENTRÉ

6. Felan Örebro, 16 november. Gruppen Sikvik.

7. Folkligt Värre - Fredag 6 december 2013, Waldorfskolan, Regattagatan 39 i Västerås: kl 18 Visstuga; kl 19 Dansinstruktion; kl 19 Låstuga; kl 20 spel till dans. Sedan dans till spellista - så länge spellistan räcker. OBS! Ta av ytterskorna när du kommer! FRI ENTRÉ

8. Lördag 7 december 2013 kl 14.00; Västerås spelmansgille arrangerar spelmansstämma på Västerås stadsbibliotek med allspel, gruppspel och enskilda och buskspel bland bokhyllorna. Spelmännen bjuds på fika.

9. Felan Örebro 7 december; Gruppen Wilde.

OJ, vad bra!

Ett par stenkast från Dalälven, strax söder om Avesta, i Bälinge, finns sedan ungefär ett år tillbaka Humlebackens Kulturhus. Kerstin Sonnbäck, sångpedagog och verksam vid Sjöviks folkhögskola, arrangerar där diverse kulturevenemang. Senast kunde Kerstin presentera den inte helt okända trion Väsen, dvs fantomerna Mikael Marin, Olov Johansson och Roger Tallroth, som sin vana trogen levererade ett sprudlande och fartfyllt program med till största delen egna kompositioner och några äldre låtar. Deras lekfulla och infallsrika sätt att åstadkomma musik gör en lysnande spelman både avundsjuk och överlycklig. Här finns inga longörer, bara nya påhitt hela tiden och en spelglädje och en musikalitet som det slår gnistor om. Underbart!

Tusen tack Kerstin för detta! Nya arrangemang kan man hitta via www.humlebackenskulturhus.se.

Lars Englund

Västmanlands Spelmansförbund

www.vsf.u.se

Ordförande Ann - Britt Sommer 0224 - 192 14

V. ordförande Per Torelli 021 - 35 88 69

Kassör Lars Englund 021 - 13 53 06

Sekreterare Mats Hellstrand 0223-612 49

Ledamot Olof Westin 0223-611 06

Suppleant Kjell Wahlberg 021 - 18 55 13

Suppleant Bo Eriksson

Låtkommitté

Ann-Britt Sommer, Majja Neverland, Carina Normansson

Suppleant: Linda Jansson Norrman

Bladet

Redaktör: Mats Hellstrand,

e-post: mats.hellstrand@gmail.com

Ansvarig utgivare : Ann-Britt Sommer

Artiklar, tips, debattinlägg, uppgifter till kalendariet, ja överhuvudtaget allt som rör oss spelmän tas tacksamt emot.

Nästa nr: Manusstopp 21 november utgivningsdag 6 dec.